

Živá paměť

Živá paměť, o.p.s.

Výroční zpráva za rok 2006

OBSAH

Slovo úvodem	2
Realizované projekty: Informační a vzdělávací činnost	3
Realizované projekty: Humanitárně sociální činnost	15
Základní informace o společnosti	17
Zpráva nezávislého auditora	18
Poděkování	19

Vážené dámy a pánové, milí přátelé,

bohatá a různorodá činnost obecně prospěšné společnosti Živá paměť v roce 2006 odrážela, ostatně tak jako i v předchozích letech, snahy naší společnosti o rozvoj aktivit jak na poli osvětově vzdělávacím, tak humanitárně sociálním.

Po celý rok pokračovaly práce na již úspěšně započatých projektech, jakými byly např. přednáškový cyklus o romském holocaustu na českých školách, mezinárodní projekt „Dokumentace životních osudů obětí nucené a otrocké práce“, vydání studijního materiálu pro učitele dějepisu či účast na společném dokumentačním projektu naší společnosti a Památníku KT Flossenbürg, který mimo jiné podpořila i Evropská unie. Souběžně s tímto osvětově vzdělávacím programem se dařilo rozvíjet i druhou zmiňovanou oblast působnosti, kterou představuje naše neustálé úsilí o zlepšování životní situace přeživších obětí nacistického bezpráví, ať již formou hledání finančních zdrojů pro obzvláště potřebné klienty či zapojením dobrovolníků, kteří se snaží svojí osobní přítomností zpříjemnit našim klientům jejich leckdy osamělé stáří.

Z aktivit nově zahájených v roce 2006 bych ráda upozornila na vznik Společenství paměti národa, jehož signatářem se vedle dalších erudovaných institucí stala i Živá paměť, a na podání grantu u MPSV ČR s cílem vytvoření Poradny pro oběti nacismu.

Všechny uvedené aktivity vyžadovaly ve značného pracovního úsilí všech zúčastněných i nemalé finanční zdroje, které se dařilo zajišťovat díky pochopení a zájmu mnoha státních a nestátních institucí doma i v zahraničí. Jim všem společně a každému jednotlivě bych chtěla z tohoto místa vyslovit hluboké uznání a upřímné poděkování za dosavadní podporu a zároveň popřát hodně zdaru do společné práce v letech příštích.

Darina Sedláčková
předsedkyně správní rady

„Zmizelí Romové a Romové dnes.“ Romský holocaust, jeho stopy v poválečném Československu a život Romů v České republice

Od února 2005 do konce roku 2006 jsme díky finanční podpoře fondu „Erinnerung und Zukunft“ mohli na českých školách organizovat bezplatný přednáškový program o romském holocaustu. Cílem projektu, jehož partnerem bylo Muzeum romské kultury v Brně, bylo připomenout dějiny holocaustu Romů ve 20. století, poukázat na téma rasismu a zároveň zvýšit zájem mladých lidí o dějiny jejich regionu.

Nedílnou součástí přednáškového programu tvořilo také setkání s pamětníkem romského holocaustu. V průběhu realizace našeho projektu jsme spolupracovali s paní Emílií Machálkovou a panem Antonínem Hlaváčkem.

Emílie (Elina) Machálková, roz. Holomková

Paní Machálková se narodila roku 1926 v romské rodině usedlé ve Svatobořicích. V prvních letech 2. světové války byla z rasových důvodů vyloučena ze studia na škole a následně byla totálně nasazena na práci do továrny ve Slavkově u Brna. Holocaust přežila díky starostovi Nesovic, který celou rodinu odmítl vydat do transportu do koncentračního tábora. Ke konci války se u vzdálených příbuzných v Olomouci musela ukrývat před nucenou sterilizací. Po válce paní Machálková se svým manželem vychovala čtyři děti. Vedle svého zaměstnání se věnovala svému velkému koníčku – zpěvu a aktivně se zasazovala o připomínání romského holocaustu. Její osud vyšel knižně pod názvem „Elina. Sága rodu Holomků“.

Antonín Hlaváček

Pan Antonín Hlaváček se narodil roku 1926 v Kališti v okrese Písek. V sedmnácti letech byl internován ve sběrném táboře Lety u Písku. Po třech dnech strávených na samotce byl společně s ostatními v březnu 1943 transportován do koncentračního tábora Osvětim. Po roce a půl byl jako práce schopný převezen do koncentračního tábora Buchenwald. 29. dubna 1945 byl po transportu smrti osvobozen v koncentračním táboře Dachau. Pan Hlaváček pracoval až do svého odchodu do důchodu jako pokrývač. Aktivně se podílel na uznání romského holocaustu a připomínání utrpení romských obětí v České republice. Zemřel v nedožitých 80 letech 9. října 2006 po krátké těžké nemoci.

Svou činnost jsme zaměřili především na školy nacházející se v blízkosti bývalých tzv. cikánských táborů Lety u Písku a Hodonína u Kunštátu a na školy v severních Čechách. Celkem se nám podařilo uskutečnit celkem 38 setkání, jichž se zúčastnilo více než 2000 žáků a studentů.

Po celou dobu trvání projektu jsme se snažili motivovat cílovou skupinu k aktivnímu přístupu k dané problematice. V této souvislosti jsme v roce 2006 uspořádali žákovskou internetovou soutěž, a to na téma „Moje setkání s pamětníkem romského holocaustu“, „Proč nejsem rasista“ a „Skinheads a Romové“.

Výherní cenu, kterou představoval přehrávač MP3, do soutěže věnovala naše společnost.

V roce 2006 jsme rovněž provedli vyhodnocení programu mezi účastníky projektu. Setkání se celkem zúčastnilo přes 2000 studentů. 487 žáků ve věku od 13 do 20 let vyplnilo anonymní dotazníky s těmito výsledky:

- 95 % žáků ohodnotilo program kladně. Nejčastějším důvodem, proč byl program zajímavý, byla možnost setkat se s pamětníkem, který vše sám prožil;
- 39 % žáků se nejvíce informací o událostech 2. světové války dozvědělo ve škole, 30 % tyto údaje získalo z televize nebo filmu, 14 % od prarodičů, 13 % z literatury a 4 % z internetu;

- 60 % žáků se již setkala s projevy rasismu. V konkrétně uváděných případech převažovaly slovní urážky romské menšiny, ale objevilo se i rasově motivované násilí, které bylo jednou zmíněno v souvislosti s napadením vietnamského otce;
- 57 % žáků se domnívá, že události 2. světové války, například hromadné vyvražďování osob jiné národnosti, barvy pleti či náboženství, se v Evropě mohou opakovat, a to kvůli zvyšující se xenofobii a rozšiřujícímu se strachu z terorismu. 40 % jako důvod pro opačný názor uvedlo, že lidé jsou v současnosti inteligentnější a že mezinárodní společenství by takovému opakování zabránila.

Výběr z názorů žáků (odpověď na otázku „Přišla Ti přednáška zajímavá? Proč?“):

„Ano, jelikož je to podle mého názoru unikát mít možnost vyslechnout si pamětníka, který toho tolik zažil a přežil. Učebnice také neříkají vše.“ (Písek)

„Ano, velmi zajímavá, protože je přínosem vědět, jaký je původ, tradice a život romských spoluobčanů. Chci studovat sociální práci, měla bych to vědět.“ (Mělník)

„Ano, nikdy jsem se nesečkala s Romem, který by byl slušný a tohle prožil. Znáám jen ty, kteří kradou a jsou zlí.“ (Znojmo)

„Ano, dědeček byl také v koncentračním táboře, ale nikdy o tom nechtěl mluvit. Myslím, že mohl prožít podobný příběh jako pan Hlaváček.“ (Litoměřice)

Prostor k vyjádření dostali samozřejmě i pedagogové z jednotlivých škol, s nimiž jsme v průběhu projektu spolupracovali.

Vybrané komentáře pedagogů:

„Program byl zajímavý i poučný. O této tematice se příliš nemluví, a proto to bylo nové a zajímavé.“ (paní Zemaniková, 23. ZŠ, České mládeže, Ústí nad Labem)

„I když žijeme pouze několik kilometrů od místa tehdejších událostí, ponětí o tom, co se tehdy skutečně událo, není příliš velké.“

(pan Mandík, ZŠ Svobodná, Písek)

„Setkání s pamětníky a zprostředkování historických souvislostí považují za velmi smysluplné. Beseda s člověkem, který všechny ty hrůzy 2. světové války (a mnoho dalších) prožil na vlastní kůži je pro žáky přínosnější než hodiny a hodiny přednášek. Žáci si takto lépe dokáží představit, jak situace vypadala, „vtáhne je do problému“. Je potřeba pamětníky využívat, protože bohužel za pár let už setkání s přímým účastníkem nebude možné.“ (paní Hana Kombercová, Biskupské gymnázium Skuteč)

„Už dlouho jsem se neseťkal s tak kladným ohlasem na nějakou besedu či přednášku. Studenti o ní mluví ještě dnes a považují čas strávený na besedě za velmi smysluplný.“
(pan Jan Anderle, Gymnázium Františka Křížáka, Plzeň)

Další názory, jakož i podrobnosti k soutěži je možno nalézt na internetových stránkách www.kapura.cz, které byly vytvořeny speciálně pro tento projekt.

Výhled na rok 2007

- zabezpečení pokračování projektu na školách ve větším rozsahu
 - získání nových donátorů
 - vyhlášení nové žákovské soutěže
 - vytvoření metodických podkladů pro učitele pro výuku této problematiky s využitím filmového dokumentu, který byl natočen během setkání v roce 2005
-

Dokumentace životních příběhů obětí nucené a otrocké práce

Od léta 2005 do prosince 2006 jsme se podíleli na realizaci mezinárodního projektu „Dokumentace životních příběhů obětí otrocké a nucené práce“, který finančně podpořil fond „Erinnerung und Zukunft“. V rámci tohoto projektu vznikla unikátní sbírka 580 rozhovorů s pamětníky z celého světa – natáčeno bylo mimo jiné v Polsku, Bělorusku, na Ukrajině, v Rusku, Francii, Nizozemí, Německu, Itálii, Izraeli, Jižní Africe a ve Spojených státech.

Naše společnost se ve spolupráci s Filmovou fakultou AMU a Muzeem romské kultury v Brně zpočátku věnovala natáčení rozhovorů s pamětníky v České republice. Našimi respondenty se stali bývalí vězni nacistických koncentračních táborů, bývalí nuceně nasazení, osoby pronásledované z rasových důvodů a další oběti nacistického bezpráví.

Od března 2006 jsme svoji činnost rozšířili i na Slovensko, kde jsme rovněž zachytili osudy bývalých politických vězňů, osob rasově pronásledovaných, politických vězňů a dále těch, kteří byli internováni nebo perzekuováni v souvislosti s potlačením Slovenského národního povstání.

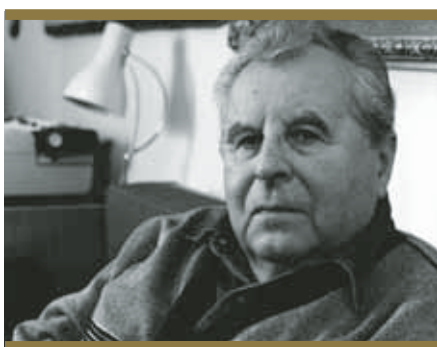
Při vyhledávání pamětníků nám v České republice byla nápomocna Kancelář pro oběti nacismu Česko-německého fondu budoucnosti, Kongres Poláků v České republice a Jewish Claims Conference v Praze. Na Slovensku nám pomoc poskytly Múzeum SNP v Banské Bystrici, Sväz protifašistických bojovníkov, Ústav pamäti národa a Nadácia Milana Šimečku.

Celkem jsme metodou orální historie zdokumentovali 47 příběhů pamětníků období nacismu v České a Slovenské republice, přičemž 35 rozhovorů bylo nahráno na zvukový nosič a 12 rozhovorů bylo zpracováno audiovizuálně. Průměrná délka rozhovoru činí tři a půl hodiny. Téměř polovinu respondentů tvoří ženy. Veškerá interview byla přepsána do textové podoby (češtiny, resp. slovenštiny) a všechny videorozhovory byly přeloženy do němčiny. Texty rozhovorů jsme dále odborně okomentovali a doplnili je protokolem, životopisem pamětníka, podrobným dotazníkem a také fotografiemi, na nichž jsme zachytili dochované historické dokumenty a dobové snímky.

INFORMAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Do Německa a na území jím okupovaná bylo během 2. světové války deportováno a na nucenou či otrockou práci nasazeno více než 12 milionů osob. Až 600 000 z nich tvořili Češi a občané dalších národností žijících na území Čech a Moravy. Dále pracovalo na území Německa nebo v okupovaných státech Evropy 200 000 občanů Slovenska, 73 000 Slováků bylo zavlčeno do koncentračních táborů.

Vybrané medailony:

René Šírek

Pan René Šírek se narodil v roce 1923 v Praze. Po absolvování gymnázia byl na podzim 1942 nasazen u polovojenské organizace Luftschutz. V severoněmeckém Hamburku a poté Kielu musel vykonávat fyzicky i psychicky náročnou práci, když odklízal trosky po náletech a vyhledával a zneškodňoval nevybuchlé fosforové miny. Nejhorší zážitek pro něj představovala neustálá konfrontace

umírání civilního obyvatelstva s ohrožením vlastního života při náletech a vyhledávání min.

„A teď ještě když nacisti tady s tím národem jednali tak surově a přímo tady vytvářeli teror, no tak ten národ musel ty Němce nenávidět. S tímto přesvědčením, v této atmosféře, přijedeme do Německa, oni nás tam oblečou do německých uniforem, cvičí tam polovojenský výcvik – nás Čechy, kteří jsme je vlastně nenáviděli...“

Antonie Militká

Paní Antonie Militká se narodila roku 1928 v Brně, její maminka pocházela z Rumunska z ortodoxní židovské rodiny. Díky tomu, že rodiče žili v tzv. smíšeném manželství a otec se mohl prokázat árijskými předky, zůstala zpočátku celá rodina hrozby židovských transportů ušetřena. V lednu 1943 byla paní Militká zařazena do dubnového transportu do terezínského ghetta, kde byla vězněna až do konce války. Pracovala zde nejprve v továrně na štěpení slídy, poté v zemědělství.

„Až osmdesát procent (Židů) už do těch transportů odcházelo, tak vyšel zákon, jak to vypadá v míšených manželstvích, kde jeden je Žid a druhý árijec a jak je to s dětma... Tak vyšel zákon, že árijec – buď otec, nebo matka – chrání svoje děti před transporty do (jejich) čtrnácti let. Když byly (zapsané) v matrice židovské. Ty, kteří neměli židovskou matriku..., ty míšenci z toho manželství, děti, tak ty šly do pracovních, takzvaných internačních táborů. A to byly Postoloprty, Benešov (Bystřice u Benešova) a Klettendorf...“

Pavel Úkrop

Pan Pavel Úkrop se narodil v roce 1924 v obci Dačov Lom na středním Slovensku. Již roku 1940 se zapojil do odboje, v říjnu 1944 vstoupil do povstalecké Slovenské armády. Krátce nato byl zatčen německou armádou a deportován do koncentračního tábora Stutthof v severním Polsku, kde pracoval v cihelně a na stavbě. Po pochodu smrti, který trval 42 dní, byl osvobozen u Hamburku.

„No a potom nás viezli hore, smerom... Nevedeli sme kde, a až sme v noci videli nápis na nákladnom nádraží: „Danzig“, teda Gdaňsk. Časť (nás) vyložili – a to bolo deväťsto ľudí, jak som sa neskoršie dozvedel od našich tlmočníkov. Naložili nás do aut, ale takým spôsobom, že keď sa tam nezmestilo toľko chlapov, koľko oni potrebovali na to auto dostať, tak palicami mlátili hlava-nehlava. Doviezli nás pred ten lágér a umiestnili nás tam do jedného baraku, kde boli trojposchodové lôžka a na každé lôžko štyri až päť ľudí. Tam sa nedalo ani sadnúť, nesmelo sa vetrať, toľko ľudí v takej miestnosti nízkej... Sme sa dusili tam a keď chlapi otvorili okno, tak už začali Nemci vykrikovať, že budú strieľať, ak tie okná nezatvoríme. No a bolo to na nevydržanie, ale ráno už bol nástup a muselo sa ísť do práce.“

Výhled na rok 2007

- zveřejnění rozhovorů natočených v České a Slovenské republice v rámci projektu Společenství paměti národa
-

Nacistická perzekuce obyvatel českých zemí

V květnu 2006 jsme dokončili projekt vytvoření studijního materiálu pro učitele dějepisu nazvaného „Nacistická perzekuce obyvatel českých zemí“.

Výsledná publikace v rozsahu 80 stran byla vydána pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a za finančního přispění České rady pro oběti nacismu a Svazu nuceně nasazených.

Úvodní slovo napsal náměstek ministryně školství PaedDr. Jaroslav Müllner. Vlastní text se v celkem 11 kapitolách zabývá především lety 1938-1945, ale zejména v úvodu se dotýká také událostí, které toto období předznamenaly. Stručné tematické kapitoly popisují životní situaci různých skupin obětí nacismu na našem území, jako například českých Židů či Romů nebo většinového českého obyvatelstva. Prostor dostávala i méně frekventovaná témata perzekuce

německých odpůrců nacismu nebo těšínských Poláků a nucené nasazení českého obyvatelstva za hranicemi takzvaného protektorátu. Součástí každé kapitoly tvoří ilustrační doprovod, jenž dohromady zahrnuje reprodukce 78 fotografií, kreseb či dobových dokumentů, a seznam základní studijní literatury. Na závěr knihy je zařazen slovníček méně známých dobových pojmů.

Nedílnou součástí projektu byla distribuce publikace. Již v průběhu května 2006 ji ve dvou exemplářích bezplatně obdrželo 1184 gymnázií a středních odborných škol v České republice a dále 214 vědeckých institucí, archivů a knihoven. Nadto byla kniha zaslána hejtmanům všech šestnácti krajů a zastupitelským úřadům ve Vídni a Berlíně. Další exempláře byly zaslány individuálním zájemcům, kteří reagovali na inzerci v tisku. Kniha je dosud k dispozici a lze si ji vyžádat na adrese naší společnosti.

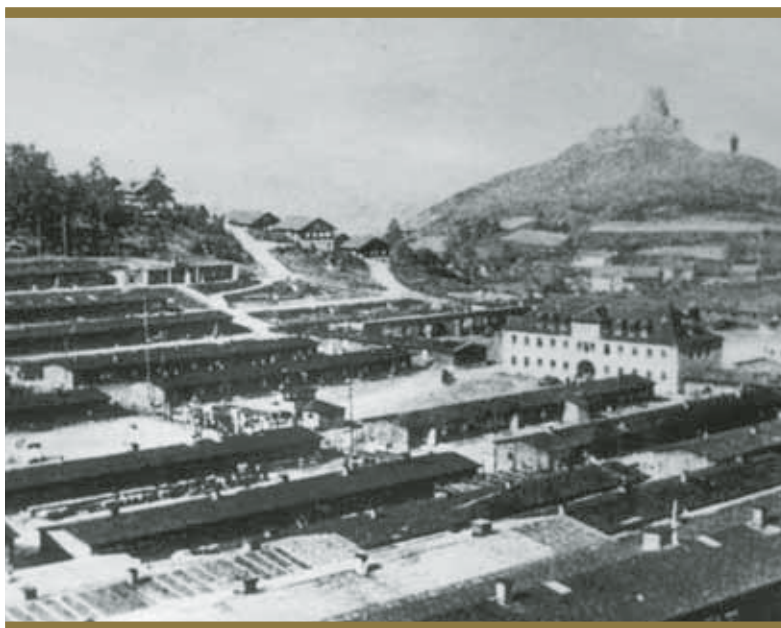
Spolupráce s Památníkem KT Flossenbürg

I v roce 2006 pokračovala naše spolupráce s Památníkem KT Flossenbürg, a to především v rámci společného projektu „Rozhovory s bývalými českými vězni KT Flossenbürg“.

Tento projekt, který v programu Interreg IIIA prostřednictvím sdružení Euregio Egrensis podpořila Evropská unie, probíhal od listopadu 2005 do prosince 2006. Během tohoto období se nám po předchozím písemném kontaktování pamětníků a seznamovací osobní návštěvě podařilo natočit 15 životopisných videorozhovorů a 1 audiorozhovor.

Koncentrační tábor

Flossenbürg byl založen v květnu 1938 v Bavorsku nedaleko česko-německých hranic. Původně byl určen pro takzvané kriminální a asociální živly, početní převahu v něm ale velmi rychle získali političtí vězňové. Do května 1945 bylo v tomto táboře a v jeho více než 100 pobočkách vězněno více než 100 000 osob, z nichž jich kolem 30 000 zemřelo. První Češi se ve Flossenbürgu objevili již na začátku ledna 1940, jejich počet nakonec vystoupal na 3 800 osob. Nejméně čtvrtina z nich vězněni v tomto táboře nepřežila.

O svoje vzpomínky se s námi podělilo 9 mužů a 7 žen narozených mezi lety 1919 a 1930. I když jsme se při vedení rozhovorů soustředili na období druhé světové války, věnovali jsme také dostatečný prostor osudu respondentů před uvězněním i jejich profesnímu a osobnímu životu po roce 1945. Natočený materiál přesahuje 35 hodin záznamu, přičemž délka jednotlivých interview se pohybuje od 1 hodiny 25 minut po 4 hodiny. Všechny rozhovory byly přepsány do textové podoby, doplněny odborným komentářem a přeloženy do němčiny.

Vybrané portréty:

Miloš Volf (nar. 1924)

Pan Volf se narodil v Táboře v rodině obchodníka se smíšeným zbožím. V březnu 1939 se ještě ani ne patnáctiletý student gymnázia stejně jako ostatní členové rodiny aktivně zapojuje do odbojového hnutí – pracuje jako spojka a pomáhá ukrývat osoby hledané gestapem. V únoru 1943 je celá rodina zatčena. Pan Volf je po tříměsíčních výsleších převezen do terezínské Malé pevnosti. Na počátku roku 1944 je s poznámkou „návrat nežádoucí“ zařazen do transportu do koncentračního tábora. Cestou se opět setkává se svým otcem. Ve Flossenbürgu musí nejprve pracovat v obávaném kamenolomu, poté je v rámci takzvaného Komanda 2004 nasazen ve zbrojní výrobě firmy Messerschmitt. Nakonec působí jako pomocný písař. V dubnu 1945 nastupuje se svým otcem na pochod smrti, oba jsou osvobozeni americkou armádou.

Po válce nemůže pan Volf dokončit svá studia na vysoké škole, protože jeho otec je po vykonstruovaném procesu uvězněn. V roce 1969 je nucen z politických důvodů opustit i zaměstnání v Československé televizi. Pan Volf dlouhá léta vede takzvanou Historickou skupinu Flossenbürg, sdružující bývalé české vězně tohoto koncentračního tábora, a je členem mezinárodního Sdružení bývalých vězňů KT Flossenbürg.

„Kdo měl „návrat nežádoucí“, tak šel do Flossenbürgu. To jsem se prvně dozvěděl, že existuje Flossenbürg (důrazně). Oni o něm moc nemluvili, však i v Německu se říká, že je to takovej zapomenutej tábor... No, přišli jsme tam, bylo mínus třicet stupňů, to tam bylo běžný. Museli jsme nastoupit na apelplac a teď jsme se museli svlíknout donaha a stát tam v tom mrazu. Nechali nás tam stát asi takovejch dvacet minut, co já vím, co člověk odhadl... Protože jsem měl tu poznámku „návrat nežádoucí“, tak jedině kamenolom. Kamenolom, kde realizovali tu směrnici nacistickou „Vernichtung durch Arbeit“, likvidace prací... Ono se říkalo, že kdo vydrží měsíc v kamenolomu tehdy, v tej době, že může mluvit o štěstí. A já už jsem tam byl tři tejdny... Jeden den jsem našel takovej drát izolační. Jsem ho vzal, schoval jsem si ho pod kabát. Chtěl jsem se oběsit... Víte, to přijde na člověka, i když jsem hodně věřil...“

Už nešlo, to, to nešlo. Když jsem viděl tolik lidí umírat vedle sebe, říkám: „Má k tomu dojít takhle pozvolna?“ Udělal jsem si smyčku, přivázal jsem si to na tyč, dal jsem si to na hlavu a – dostal jsem ránu. Chlap říká: „Co blbneš, člověče, neblbni! Ty zrovna, ty chceš...? Vždyť musíš věřit, vždyť se vrátíme, neblbni! Já ti to říkám, na mě musíš dát!“ Byl to támhle ze Sušice, z jižních Čech chlap. No dobře, tak mě z toho dostal.“

Mája Dohnalová (nar. 1928)

Paní Dohnalová pochází ze smíšené česko-židovské rodiny. Její tatínek, který pracoval jako novinář a aktivně pomáhal židovským uprchlíkům z Německa, zemřel v roce 1940. Ve stejném roce jí bylo zakázáno chodit do školy, od září 1941 musí nosit židovskou hvězdu. V listopadu 1941 je spolu se svou matkou a sestrou určena do transportu do lodžského ghetta.

V Lodži pracuje nejprve v zemědělství a následně v krejčovských dílnách. V létě 1942 přežije během takzvané osmidenní špery systematickou selekci, jíž padne za oběť polovina obyvatel ghetta. O rok později následuje před blížící se Rudou armádou „evakuace“ do vyhlazovacího tábora Osvětim-Březinka. Po několika týdnech vyplněných stále se opakujícími selekcemi je spolu s matkou určena do transportu do koncentračního tábora Bergen-Belsen. V listopadu 1944 se obě ženy jako „práceschopné“ ocitnou ve flossenbürské pobočce v Mehltheueru u Plavna, kde musejí v místní továrně VOMAG vyrábět součástky k tankům. V dubnu 1945 jsou osvobozeny americkou armádou.

Po návratu domů paní Dohnalová zjistí, že ze širokého příbuzenstva přežila pouze ona a maminka. S tímto faktem se jen velmi obtížně a dlouho vyrovnává. Po absolvování vysoké školy pracuje jako nakladatelská redaktorka a dokumentátorka, dodnes je činná jako překladatelka z polštiny a francouzštiny.

„Vyrovnávala jsem se s tím těžko... zdály se mi dlouho zlé sny. Nejdřív jsem utíkala, pak jsem exhumovala, ve spaní jsem exhumovala příbuzné, pak jsem aktivně bojovala. Pak, když jsem měla děti, jsem zase zachraňovala děti, a teď, poslední sen, který jsem měla, tak to jsem zachraňovala vnuka. Tak to už mně přišlo, že po šedesáti letech (smích) je to, myslím, už skoro přehnaný. A ty sny byly zlé a někdy to trvalo tři dny...“

Prvních padesát let jsem o tom nemluvila, jenom těsně po válce – já jsem se nemohla „dojíst“, tak jsem chodila, jak mě lidi zvalí, tak jsem chodila třeba na tři obědy, z jednoho na druhý. A oni chtěli, abych jim vyprávěla, ale já když jsem si uvědomila, že se na to dívají jako na rodokaps, tak jsem nemohla... Takže až teprve teď, teď v posledních letech. Předloni jsem něco začala být schopná o tom nějak mluvit a hlavně taky, když vidím, že už není koho se pomalu zeptat... Fakt je, že mám jako následek neustálý strach z války, neustálý. Myslím si, že

jsem se s tím lágrem vyrovnala, jak to šlo. Nevím, jestli je to možné někdy úplně, ale myslím, že se mi to podařilo zvládnout. Měla jsem na to taky pár desetiletí. Hodně desetiletí, skoro šedesát, sedmdesát let pomalu (potichu)... Samozřejmě jsem k některým věcem přecitlivělá. Přecitlivělá jsem hlavně, když někdo dělá někomu křivdu, anebo někomu ubližuje, na to jsem strašně přecitlivělá. Potom na takové to... „povídání o holocaustu“ (tzn. popírání holocaustu), to mně taky hodně vadí, moc.“

Součástí projektu dále tvořila řešerše dochovaných tematických dokladů. V této souvislosti se nám podařilo získat několik desítek písemných vzpomínek a dobových dokladů.

O průběhu projektu jsme širší veřejnost poprvé informovali v dubnu 2006. Společné tiskové konference v Památníku KT Flossenbürg se kromě zástupců německých a českých médií zúčastnil i konzul České republiky v Mnichově Ing. Antonín Nádvořík a předseda výboru pro vysoké školy, vědu a kulturu bavorského parlamentu Dr. Ludwig Spaenle.

Naše spolupráce s Památníkem KT Flossenbürg se neomezila jen na realizaci výše uvedeného projektu. Mnohé z cenných kontaktů s pamětníky i se zainteresovanými organizacemi jsme navázali během mezinárodního setkání bývalých vězňů tohoto koncentračního tábora, které se ve Flossenbürgu konalo 21.-23. července 2006.

Od října 2006 jsme se rovněž začali podílet na přípravných pracích souvisejících se vznikem první velké stálé expozice Památníku „KT Flossenbürg 1938-1945“, která bude slavnostně zpřístupněna 22. července 2007. V rámci této výstavy bude také veřejnosti poprvé představen výběr z dosud shromážděných svědectví a dokumentů.

„Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu“

V závěru roku 2006 se naše společnost zapojila do projektu mapujícího jedno z dosud málo probádaného témat našich novodobých dějin: osudy odpůrců nacismu německé národnosti v ČSR.

Po navázání kontaktu s hlavním koordinátorem tohoto projektu, Ústavem pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, jsme se zúčastnili dvou pracovních setkání věnovaných metodice vedení životopisných rozhovorů s německými antifašisty. Ve dnech 13. až 15. listopadu 2006 pak spolupracovníci naší společnosti přijali účast na mezinárodní konferenci „...i oni byli proti“, která se konala v Ústí nad Labem, a v krátkém příspěvku zde shrnuli naše dosavadní aktivity.

Konkrétní výstupy započaté spolupráce by měl přinést následující rok 2007, kdy plánujeme natočit patnáct životopisných rozhovorů s vybranými pamětníky v České republice.

Spolupráce na projektu „Totálně nasazení. Nucená práce pro Třetí říši. 60 let poté“

U příležitosti 60. výročí skončení druhé světové války připravil Česko-německý fond budoucnosti putovní výstavu „Totálně nasazení. Nucená práce pro Třetí říši. 60 let poté“. Expozice, která přibližuje problematiku nuceného pracovního nasazení a takzvané otrocké práce českého obyvatelstva za druhé světové války a věnuje se i tématu odškodnění za tyto újmy, zavítala v roce 2006 do pěti českých a moravských měst – Olomouce, Českých Budějovic, Hradce Králové, Ostravy a Lidic. Celkem ji zhlédlo 17 000 návštěvníků.

Naše účast na projektu spočívala kromě autorského podílu zakladatelů a spolupracovníků společnosti také v bezplatném zapůjčení dataprojektoru, jenž v rámci doprovodného programu sloužil k promítání sestřihu z dobových propagandistických týdeníků.

Fundraising, síťování a lobbying ve prospěch přeživších obětí nacionálního socialismu v České republice

Tento projekt na podporu osob, které za druhé světové války vykonávaly nucenou či otrockou práci nebo se staly obětmi jiného nacistického bezpráví, jsme za finančního přispění fondu „Erinnerung und Zukunft“ zahájili v červenci 2005.

Cílem projektu je vybudovat do konce roku 2007 přiměřené organizační a personální zázemí naší společnosti, které umožní účinnou, rychlou a smysluplnou pomoc především těm obětem nacismu v České republice, které tuto službu z důvodu svého zdravotního stavu, sociálního postavení nebo ztíženého přístupu k sociálním službám obzvláště potřebují.

Realizované aktivity za rok 2006:

- propojení institucí poskytujících služby pro seniory
- přímé intervence ve prospěch jednotlivých potřebných klientů
- zintenzivnění spolupráce s vybranými nadacemi
- projektový fundraising
- rozšíření sítě spolupracujících organizací
- vytvoření koncepce odborné poradny pro oběti nacismu
- účast na trinacionální konferenci „Integrace starších občanů a podpora práce dobrovolníků v euroregionu Nisa“, která se konala v Görlitz v listopadu 2006, s příspěvkem o situaci obětí nacismu v ČR

Výhled na rok 2007

- zahájení provozu poradny poskytující obětem nacismu v ČR odborné sociální poradenství
 - vytvoření koncepce komunitního centra, resp. místa setkání obětí nacismu s veřejností s dalšími doprovodnými aktivitami
 - pokračování ve firemním a projektovém fundraisingu
-

Dobrovolníci na pomoc obětem nacismu

V září 2006 se humanitárně sociální činnost naší společnosti rozšířila i na organizování a zprostředkování dobrovolnické pomoci obětem nacismu v ČR. Tento projekt, který vznikl ve spolupráci s organizací Aktion Sühnezeichen Friedensdienste a občanským sdružením Servitus, finančně podpořily fond „Erinnerung und Zukunft“, Výbor dobré vůle Nadace Olgy Havlové a Raiffeisenbank, a.s.

Při realizaci tohoto projektu jsme využili již navázaných kontaktů se zainteresovanými regionálními organizacemi. Díky spolupráci s Oblastní charitou ve Frenštátě pod Radhoštěm, Charitou Olomouc, Sdružením nuceně nasazených a Židovskou obcí v Olomouci tak naši první dva dobrovolníci mohli působit ve dvou výše uvedených městech a jejich okolí. Při své práci s klienty se soustředili především na pomoc v domácnosti a zprostředkování obecného sociálního kontaktu.

Úryvek ze zprávy Moritze Henninga, dobrovolníka v Olomouci:

„Moje práce? Jsme teprve v počáteční fázi, protože dobrovolníků jako takových v Čechách moc není nebo nejsou příliš známi... Všechny mé „babičky“ a „dědové“ jsou zhruba ročníky 1920 až 1925. Při mých návštěvách jde spíš o to s nimi pobýt. Téměř všichni si stěžují, že jsou sami. Takže můžu svůj koníček – lít do sebe hodně kávy – spojit s prací. Často mě také zásobují tolika dobrotami, že po večerech sedávám společně s několika studenty a nutím je, aby mi to pomohli sníst, jinak bych si totiž musel každý měsíc kupovat nové kalhoty. Tu a tam také uklízím jedné paní schody nebo jdeme společně k lékaři nebo nakupovat. To všechno je velmi vděčný úkol a někteří už mají i mou fotku vedle fotografií ostatních rodinných příslušníků. V krátké době vznikla opravdová přátelství, takže o tom ani nechci mluvit jako o práci.“

Výhled na rok 2007

- rozšíření dobrovolnické sítě na další oblasti České republiky
 - vybudování sítě partnerů, kteří poskytují péči seniorům se zvláštním zřetelem na potřeby obětí nacismu v České republice.
-

ZÁKLADNÍ INFORMACE O SPOLEČNOSTI

Obecně prospěšnou společnost Živá paměť založili 8. prosince 2003 pracovníci Kanceláře pro oběti nacismu Česko-německého fondu budoucnosti.

Hlavními cíli společnosti jsou:

- Péče o společný odkaz osob pronásledovaných totalitními režimy a s ní související informační a vzdělávací činnost
- Zprostředkování dialogu mezi mladou generací a posledními žijícími svědky nacistického pronásledování
- Poskytování poradenských a asistenčních služeb osobám pronásledovaným totalitními režimy

Společnost je zapsána v rejstříku obecně prospěšných společností u Městského soudu v Praze, oddíl O, vložka 307.

Den zápisu: 8. 12. 2003

IČ: 27 10 53 00

DIČ: CZ 27 10 53 00

Sídlo: Na Poříčí 12, 110 00 Praha 1

Telefon: 224 872 750

Fax: 224 872 720

E-mail: info@zivapamet.cz

Internet: www.zivapamet.cz

Bankovní spojení: ČSOB a.s.,
Na Poříčí 21, Praha 1, č.ú. 188401614/0300

Správní rada

PhDr. Darina Sedláčková – předsedkyně

Mgr. Jana Havlíková

Mgr. Martin Hořák

PhDr. Tomáš Jelínek

Martin Thomas Thiel

Mgr. Lucie Vondryšková

Dne 11. 10. 2006 došlo ke zmenšení správní rady na tříčlennou.

PhDr. Darina Sedláčková – předsedkyně

Mgr. Jana Havlíková

PhDr. Tomáš Jelínek

Dozorčí rada nebyla zřízena.

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

O OVĚŘENÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKY K 31.12.2006

A VÝROČNÍ ZPRÁVY ZA ROK 2006

NEZISKOVÉ ORGANIZACE Živá paměť, o.p.s.

Příjemce zprávy Zpráva je určena správní radě účetní jednotky Živá paměť, o.p.s., se sídlem Na Poříčí 12, Praha 1, PSČ 110 00, IČ 271 05 300, s účelem zřízení pečovat o společné dědictví osob pronásledovaných totalitními režimy.

Předmět ověřování Ověřili jsme příloženou účetní závěrku a výroční zprávu neziskové organizace Živá paměť, o.p.s., tj. rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu, včetně popisu obecných účetních zásad k 31.12.2006 za rok 2006. Nezávislý auditor ověřoval i účetní závěrku neziskové organizace k 31.prosinci 2005 a ve své zprávě ze dne 18.6.2006 vyjádřil výrok bez výhrad.

Odpovědnost vedení účetní jednotky Za sestavení účetní závěrky v souladu s českými účetními předpisy a účetními standardy a za věrné zobrazení skutečnosti v ní odpovídá statutární orgán neziskové organizace Živá paměť, o.p.s. Toto vedení je mimo jiné povinnou navrhnout, zavést a zajistit vnitřní kontroly nad sestavováním účetní závěrky a věrným zobrazením skutečnosti v ní tak, aby neobsahovala významné nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou, zvolit a uplatňovat vhodné účetní zásady a provádět účetní odhady, které jsou s ohledem na danou situaci přiměřené.

Odpovědnost auditora Naší úlohou je na základě provedeného auditu vydat výrok k této účetní závěrce. Audit účetní závěrky jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech, Mezinárodními auditorskými standardy a aplikačními doložkami Komoty auditorů ČR. Tyto standardy požadují, aby auditor dodržoval etické normy a naplánoval a prováděl audit tak, aby získal přiměřenou jistotu o tom, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahrnuje provedení auditorských postupů, jejichž cílem je získat důkazní informace o částkách a skutečnostech uvedených v účetní závěrce. Výběr auditorských postupů závisí na posouzení auditora, mimo jiné na tom, jak auditor vyhodnotí riziko významné nesprávnosti údajů uvedených v účetní závěrce způsobené podvodem nebo chybou. Při vyhodnocování těchto rizik auditor posoudí vnitřní kontroly, které jsou relevantní pro sestavení účetní závěrky a pro věrné zobrazení skutečnosti v ní, aby mohl navrhnout auditorské postupy, které budou v dané situaci vhodné. Cílem tohoto posouzení však není, aby se auditor vyjádřil k účinnosti vnitřních kontrol účetní jednotky. Audit rovněž zahrnuje posouzení vhodnosti použitých účetních zásad a přiměřenosti významných účetních odhadů učiněných neziskovou organizací a zhodnocení celkové vypovídací schopnosti účetní závěrky. Jsme přesvědčeni, že důkazní informace, které jsme získali, jsou dostatečné a vhodné, aby poskytovaly přiměřený podklad pro vydání výroku auditora.

Výrok auditora Podle našeho názoru účetní závěrka podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví (aktiv, závazků a vlastního jmění), finanční situace neziskové organizace Živá paměť, o.p.s. k 31.12.2006 a výsledků hospodaření za rok 2006 v souladu s příslušnými předpisy České republiky.

Prověření dalších údajů Ověřili jsme soulad finančních informací o auditované organizaci za uplynulé období uvedených ve výroční zprávě za rok 2006 s ověřovanou účetní závěrkou. Podle našeho názoru jsou tyto informace ve všech významných ohledech v souladu s touto účetní závěrkou, z níž byly převzaty.

V Praze dne 25.6.2007
(datum dokončení auditu)

Ing. Roman Vostrý
nezávislý auditor, osvědčení KAČR č.1914

Angel's Auditing s.r.o.
pověřená auditorská společnost, osvědčení KAČR č.466

Tato zpráva je vyhotovena v češtině, případně dalším jazyce. V případě nesrovnalostí platí česká verze.

Společnost zapsaná do OR MS v Praze, oddíl C., vložka 120046, dne 28. 11. 2006 • IČ 276 29 295, DIČ CZ27629295
angelsgroup@angelsgroup.cz • www.angelsgroup.cz

Společnost sídlí Jeremenkova 763/88, Praha 4 - Podolí, PSČ 140 00

R.V.A. SYSTEM 042007

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme za laskavou podporu a spolupráci

Fonds „Erinnerung und Zukunft“ der Stiftung
„Erinnerung, Verantwortung und Zukunft“

Památník KT Flossenbürg

Euregio Egrensis, Arbeitsgemeinschaft Bayern, e.V.

Výbor dobré vůle Nadace Olgy Havlové

Česká rada pro oběti nacismu, nadační fond

Svaz nuceně nasazených

FernUniversität in Hagen

Muzeum romské kultury

Filmová a televizní fakulta AMU

Prague News, TV & Film Production

Aktion Sühnezeichen Friedensdienste

Servitus o.s.

Raiffeisenbank, a.s.

Oblastní charita ve Frenštátě pod Radhoštěm

Charita Olomouc

Sdružení nuceně nasazených v Olomouci

Židovská obec v Olomouci

Kongres Poláků v České republice

Jewish Claims Conference v Praze

Múzeum SNP v Banské Bystrici

Svaz protifašistických bojovníků

Ústav pamäti národa

Nadácia Milana Šimečku